

Womhaj Bóh!

Cyfrlo 46.
17. nov.



Lětnik 11.
1901.

Serbske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ło kóždy kóbotu w Samolerjez knihiczišcežerni w Budyšcinje a łu tam doštač ła šchwórtlětnu pichedplatu 40 nr.

24. njedzela po šwjatej Trojizy.

Łf. 4, 22—24.

„Dha wotpołožeje po přenšchim wašchnju stareho cłowjeka, kiž psches jebate lóšcty ło kšah: wobnoweže ło pak w Duchu šwojeje myšle a wobleczeže ło noweho cłowjeka, kotruž po Bóh štworjeny je we wěrnej prawdošceji a šwjatošceji.“

To je prawy hłowny a móžny šchpruch, kaž Luthér praji. Wy šchulste džězi, wy konfirmadojo a wšchitz, kiž něhdy tajzy běšceže, seže jedyn kaž druhi tole Bože słowo i hłowny nawukli. Wšchetož jako bě wam w přenim artillu pokasane, šchtož rěka: Bóh štwori cłowjeka šebi ł podomnošceji, ł podomnošceji na Bóha štwori wón jeho, dopomnichu waš wučerjo na to, so je Šchrystus i nowa warbowal, šchtož bě Šadamowa wina kšahla, a so móžemy my jenicžy na tym w šwjatej kšchćenizy wobnowjenym Božim šnamjenju šebi myšlicz a pntučež, kał šbóžny bě něhdy cłowjekow přenjoťny šchtant w paradisu. Nlaš šchpruch je wam potom pšchi wučěbje wo šwjatej kšchćenizy šašo psched dušchu šupil w tym praščenju: šchto ma na šebi tajke i wodu kšchćenje? Tam šebi tón šenjes wot waš žadašce, so byšceže stareho Šadama podtepli, šnamjo noweho cłowjeka pak w šebi pschekrašnili. Šaj, wy lubi kšchćenjenjo wšchitz, tał hušto hacz šchtyri a dwazpita njedzela po šwj. Trojizy pschšhadžuje, je wam tež naš tekst šašo a šašo do šwědomnja a wutroby płodženy. Duž dyrbjeli my jón prawje šnacž a po nim cžinicz. Ale

na tym drje jara wjele pobrachuje, pschetož cžezli, wukli a šwjaty je kšumšcht, šebje šameho ło wuklez a šchryštuga ło woblez.

Na to pak dže naš šwjaty tekst.

Wšchetož šchto pišce šwjaty japoschtol? Dha wotpołožeje po přenšchim wašchnju stareho cłowjeka. Ač, twojeho stareho cłowjeka nješnajesč ani prawje. Na najbóle hněwaš ło na njeho, hdyž je šchto hlupcho cžinil a tebi psches to šchłodu nacžinil. Twojeho stareho cłowjeka njehidžiš i wutrobu, ale džeržiš jeho ša nješwinowateho a lubošceže hódneho, ša dušneho a šprawneho. Škał by dha tebi do myšlow pschšchlo, ło jeho wuklez? Ššutnju, kotruž maš po twojej myšli ša rjanu, nješčijnešch přecž, ale wobkšowaš ju. Tcho dla pschšidže tež, šo bohuzel we wjele wězach pschego tón šary a šamy woštanješ, šo wšch twoje njepočinki, kotrež hižo w mlodošceji nan a macž na tebi wustajišchtej, hišceže nět, hdyž šy muž, žonu a džězi mjeršaja a cžwiluja. Šaj, hišceže wjazny. Šchtož wšchědnje njewotpołožuje stareho cłowjeka, tón budže ło pschego bóle i jebatymi lóšctami kšahč. Duž ło štawa, šo móža hřěšcnizy w šwojich hřědach šestarič a šeschědžiwicz.

Woni šu potom i dołhim šwěčowanjom na hřěch podobni na twjerdy dub, kiž njemóže ło wjazny šhibowacz, ani cžahneč, ale kiž móže jeno šekera praweho šudnika w šwojim cžahu wotrubač.

Duž dženska, tał dołho hacž je cžah, šapoczni wotpołožicz stareho cłowjeka a wojuj prawje! Njedaj žanemu ranju

jaſſwitacz, hdyż pſchi wobnowjenju twojeho kſchczenſkeho ſłuba ſo njewotrjeſnjeſch ſtaremu cźlowjeſej; njedaj žanej nozj cze pſchifrywacz, bjeſ teho, ſo njewuplęjeſch we wutrobnyj roſſaczj narodźene czeſnje a woſty!

A kaſ ma ſo to ſtać? Wiſhać dyrbi mój w tebi bycz, pſchezo czerſtwu a pſchezo ſhrobku, kotraž tule woju njeprodźniwie ſapoczniwe a wunjedze. Duż piſche ſwjatj japoſchtol: Wobnowče ſo w Duchu ſwojeje myſle. Kaſche myſle ſu prawidko naſcheho žiwjenja. Kaſtež je ſmyſlenie, taſ duje wětr. Wiſcho na tym leži, ſo pſchezo prawi myſl, to je jaſny roſjom wo ſwym a dobrym, ſwjate wot-pohladanje jeničžj ſa njebjeſami ſteječ, doſpoſnu a ſwolniju poſluſchnoſć pſhecziwo Božej woli, horze žada-nje po tym, ſchtož je horjeſach, we wutrobje maſch. Ale kaſ reka wodu ſama je ſebje nima, ale ſe žorſko, taſ tež ſam w ſebi taſke duchowne žiwjenje nimaſch, ale dyrbiſch jo wjač, hdyż ſo žorſki, mjenujzj i Jeſuſa, pſches ſwja-teho Duchu w ſłowje a ſakramencie. Schtož je i Jeſuſom žiwy, doſtanie jecho myſle. A jeno tajtemu može wſchitko pſchinječ, hdyž ſo jemu předuje: Wotpołož ſtareho cźlo-wjeſa a jwobleſ ſo noweho cźlowjeſa, to je ſhryſtuſa, kiž je po Boſy ſtworjeny we wěcznej prawdoſeči a ſwjato-ſeči. Daj ſebi praſieč, nihto njeje Bože ſamſne ſnamjo wiđzał, ale wſchał wěny, ſo ſu te tſi pocziſki: ſwjatoſeč, prawdoſeč a wěrnoseč, najwaſniſche ſchutki w Božim ſnamjenju, a ſchtož ma te tſi na ſebi, tón je Božej podobnoſeči wobnowjeny. Ale hdyž je hižo pſches ſwjatu kſchczenižu Boža podobnoſeč w naſ wobnowjena, dha ma ſo i nje, kaſ i marmorowym pomnikom, kotryž cze miſchr je ſwojim błoſtom wobdželač: pſchezo jaſniſcho a podobniſcho na teho, kotrehož dyrbi pomnił pſchedſtaječ, wudžela wón wiſcho, hač je doſonjane. Haj, pſches wob-ſhad w modlitwje je ſbožnikom dyrbinu my ſo do jecho ſnamjenja pſchetraſnič wot jeneje kraſnoſeče i drugej, hač wón budže tam wiſcho na naſ a w naſ nowe cziſnič a my budžemy jemu runi a jecho wiđzeč, kaſkiž wón je.

O wěczne ſwětko, wobnow mje,
A twoje woblečjo njeſ je
Mi ſwětkoſeč, kiž mje roſſwěče
A moju duſchu napjelni.

Samjei.

Pucjowanie po Božim piſmje

abo

taſte myſle nadenidžech, Bože ſłowo cžitaſo.

Podawa ſwětny cžitač „Pomhaj Wóh-a“.

I. kniži Wóſſaſowce, 29. ſlaw.

(Potracjowanie.)

II. Schtucžka 14b—20. Zaſub ſłuži Labanej wo Raſhelu 7 lět.

14b. A hdyž bęſche wón nětko męhaž pola njecho pobyl, a hdyž bęſche ſo ſa tón cžaſ pilny, wuſtojni a naſhonity we wſchém poſtytſkim džeſe wopolaſa.

15. Džeſche Laban, kotrehož hižo jaſo ſebicziwecho a naſrabnecho cźlowjeſa inajemu, i Zaſubej, jaſo by po ſdaczj na jecho wuſpěch ſo ſaměrit, woprawužde paſ ſo jenož ſa ſwój wužitk ſtaraſche, ſo by ſebi hódneho a pilneho džeſačerja na dleſiſchi cžaſ ſwjaſaſ: Hač runjež ſy mój bratr (abo wuj) a hač runjež ſebi teho dla ſam na to njeiſch pomypłił, ſo by ſebi ſa ſwoju ſlužbu něſajtu mſdu žadał, dyrbiſał mi ty teho dla darmo ſlužieč? Praj mi, ſchto dyrbi twója mſda bycz? mi ſo njecha, ſo by mi dale jenož po luboſeči ſlužit; lępic budže, hdyž ſo na wiſchón pſchichod piſnje ſwjaſamaj.

Š wopředka knježi w tutym cźlowjeſu luboſeč i ſwojemu pſchihuſnemu; wón je wjeſchit, ſo je jecho wuhladał; hdyž ſo džeſ

a bóle ſejnajeſaj, roſeč tež luboſeč w Labanje i Zaſubej, a haſke poſdžijſho wotučj ſebicziſeč w nim, kotraž jecho pſchewođa wot jeneho ſhebanja do drugeho.

16. Laban paſ męjeſche pódla něſotrych ſymow tež dwě dżowzj: ſtarſchej reſachu Lea a młódschej Raſhel.

17. Ale Lea męjeſche bolazej worzi, ſo ſo niſomu, njedęſche-li tež runje hroſta a wohidna, woſheje njepodobaje; Raſhel paſ bęſche ſtrowa mjeſ woczomaj a rjana na pohladanje.

18. A Zaſub lubowaſche Raſhelu. Hdyž bęſche ju přeni raſ wouka pſchi ſudni wuhladał, bęſche jecho wuſzj huka pſches ſwoju něžnoſeč a nětko, hdyž hižo ſchtyri njedžel w domje pſchewuwaſche, męjeſche ju taſ lubo, ſo bęſche wona pſchedmjet wſchěch jecho po-žadanjom. Doſelž bęſche wot wótzucho doma džeſemu, a doſelž męjeſche ſo jeničžj na Knjeſowe žohnowanie ſpuſchczęč, dha wſoli wón hydom do Labanoweho namjeta prajizj: Sa cžy tebi hydom lět ſa Raſhelu, twoju młódschu dżowfu, ſlužieč.

Doſelž dżowfa nanej ſlužieche, dha ſhubi wón i nje džel ſwojeho ſamoženja; a to męjeſche nawoženja ſwojemu pſchichod-nemu nanej ſarumacz. Taſ ſo ſta, ſo ſebi nawoženja njewjeſtu kupi, kaſ ſo tež hiſchče dženſa pola Arabow, Kurdow, Turčin-jow a drugih džiwich ludow ſtawu. Šhydomlěna ſlužba dopomni naſ traſch na prawo mjeſ Izraelſkimi, po kotrymž njewótnik po 7 lětach ſwobodu doſta. Taſ by Zaſub ſa Labanowu dżowfu hydomlěne njewótniſtwo pſchijał. Šo wón domoj njepóſečle po wuſkupny pjenjeſ, wuſaſni ſo nam i tym, ſo njedęſche i wótzny domom žaneho wobſhada dale wjažj męč, ſo njeby i tym traſch ſwojeho bratra roſhnewał, ale ſo cžyſche ſo jeničžj na Boha ſpuſchczęč, kotryž bęſche jemu pſches ſaaka pola Beth-Elu ſwoje žohnowanie ſlubil, niž paſ na cžlowiſku pomoz.

19. Laban wotmoſwi: Pęje je, ſo ju tebi dam, kotryž ſy i naſcheje ſchlachty, hač jenemu druheru, kotryž by byl zuiy; wſtaſ na tule mſdu pola mje a ſluž mi hydom lět.

20. Taſ je Zaſub ſa Raſhelu ſlužil hydom lět; a bęſche-li tež ſlužba hórſa, ſdach ſo jemu — cźlowjeſej po nadžiji — jaſo jeničſe dny, taſ wón ju lubowaſche; taſ ſbožowny bęſche w jeje bliſtoſeči, ſo bęſche jemu jecho ſlužba, i kotrež męjeſche ſebi ju jaſlužieč, wiſcha ſłóda a loſta.

III. Schtucžka 21—30. Wot nětko rěči Wóh pſches kóžy podaw i Zaſubom. Laban, ſpóſnawſchi, ſo ma wužitk i Zaſuboweje ſlužby, ſheba jecho; tola i tym njehubi wón jenož wulki džel ſwojich ſtadłow, ale ma ſo tež je ſudobu wot ſwojich džečj džečj. Kaž bę Zaſub ſlepeho ſaaka ſhebał, taſ buchu jemu nětko worzi pſchifryte, ſo bu i njewjeſtu ſhebany. Kaſtu ſudobu dwoja žęſtwa ſwjeđe, ſpóſnajeſch tu jaſnje, kaž něhdy pſchi Abrahamowej žęſtwe. Š pocžahom na tutón podaw je mandželſtawo i dwěmaj kotromaj nadobo, kaž tež wuſnamjenjenje jeneje mandželſkeje pſchod drugej, pſches jaſon truce jaſaſane.

21. A Zaſub doſlužiwſchi ſwoje hydom lět džeſche i Labanej: Daj mi moju ſlubjenu žonu ſa mandželſtu, pſchetož mój cžaſ i tobu ſrečany je pſchichol, ſo bych ſwaſowanſchi pola njeje lęhał.

22. Tędom proſeſche Laban wſchitich ludži i męſta, koſkiž bęchu i jecho pſcheczeſtwa abo i kotrymž bę ſtowaſchenny, a hoto-waſche ſwaſnu hoſežinu.

23. Wječor paſ, hdyž po waſchnu tamniſcheho kraja njewjeſtu ſe ſchlewjerom pſchifrytu pſchiwjedžechu, njewia wón Raſhelu, ale ſwoju ſtarſchu dżowfu Leju a pſchiwjedže ju i njemu do nje-wječjſteje komorki. A wón njedohladajzj ſo jebaniſtwa ležeſche pſchi nje.

24. A Laban da ſwojej dżowzj Leji, kotryž bę i njehaſbitym jebaniſtвом Zaſubej podtyſnił, ſwoju ſlužowuſu Silpu ſa dżowfu.

25. Raſajtra paſ po ſwaſnym dnju, hlaj, hdyž bę Zaſub ſtanył, bęſche Lea, kotryž bę ſebi ſa mandželſtu wiał. A wón džeſche i Labanej: Čžeho dla ſy mi to ſežini? Njeſchym ja tebi ſa Raſhelu ſlužit? Čžeho dla ſy mje ſhebał?

Hiſchče dženſniſchi džen wuhlada nawoženja ſwoju njewjeſtu w muſchich naraſchich krajinach ſe ſchlewjerom pſchifrytu, domž njefekhadža ranje po ſwaſnym dnju. Wwjeđa ſo, ſo ſo tež dženſa podobne jebaniſtwa ſtawaju.

Pſches tutón podaw ſjewi ſo wiđizj Bože ſarumanje: Pſchetož runje i tej męru, i kotrež wy męrieč, budže wam ſaſo męrene. Zaſub njewiaſche Leu, jaſo je ſo mandželſch i nje ſtowaſchit, runjež jaſo nan jecho njeje ſnał, hdyž je jecho poſchowo-

wał. Lea je Zaluska sjebała po nanowym poruczeniu; Zaluski pak je nana sjebał po maczejnej radze. Wón pak je njewjedźizy i Leu tola dostał mandželstu, wot Boha ja njeho sbladani, kotraž mjejsce bycz je iśbóznikowej maczerji, runje jako Szaak njewjedźizy jeho ja praweho namrčelja Božeho sblubjenja požohnowa. Słaj, do teltu cziłowstich hrěchow a sblubnoszczow je tu a stajnje sapleczena Boža njepšchemjenjoma hnada a swěta!

26. Zaban wotmowli: W našim kraju njeye walsnje, so by ho młódszja wudała do starszeje.

So pak by wiczi dalsze Zalusowe napšchecziwenja: „Czecho dla njejszy mi to hnydom tehdym prajil, hdyž kmoj so na to swajastaj?” Jahacził, dzejše Zaban, so by Zaluska spofojił:

27. Wudžerz i tutej — i Leu — tutón tydźeń! wšach wšech, so ma so swaž tydźeń swjecziz, a njecham, so by mi jón tasył, dha cžu tebi tež Rahelu ja mandželstu dacz ja słužbu, kotruž mi hiščeje budžeczi słužiciz druhe hnydom lět.

Tole běše woprawdžita jeho pschicizina, wšcho druhe jenož pschicizuje ja jeho smyhlenje. Tak wotwytje Zaban prawje jasnje swjetoju nahrabnu pschicizowanje. Wón cžynje Zaluska, dofelz běče jeho słužba i wužitkom ja njeho, po mójnoszczu dołho pschi hebi sřhowaciz; teho dla je jeho i přenja sjebał, a jeho myšle na dwoju žćitwu swjedi, dofelz je derje jnał, so Zaluski Rahelu njebudže cžywež wopušciziz, ale so budže jeje dla radšcho hiščeje hnydom lět słužiciz. So je sřowy cziłowjeł, dopotaja Zaban tež i tym, so kóždej swjetoj džowzy jeniciztu słužomiziz da, a swažny swjedižerz ja woblej swažaj pak na jene dobo wuhotuje.

Zalusowe žiwjenje setuje ho w jeho waznym wotdželenjach i ludžimi, kotřiž su na pschitowiziz pschikowani, a tak wotwěhuje ho Zaluski cžim jasnizcho, so wón do pschichoda hlada.

28. Zaluski scžini tak, a wudžerz i Leu tydžerz. Potom da jemu Zaban Rahelu, swjetoju džowtu, ja žonu.

29. A da, tak přiedy Leu Silpu, nětko swjetoj džowzy Raheli swjetoju słužomiziz Wilhu na džowtu.

30. Tak wón tež pola Rahela ležerše, a lubowajše Rahelu bóle dnyž Leu; a słužerše pola njeho hiščeje druhe 7 lět.

S tuteho dwojeho mandželstwa, psches jebanstwo sčoženeho, wuhtadza iisraelski narod. S ujetahabzaj wěrnoszczu a zyle nje- stromizy pomjeda nam to swjate pišmo: sčož Bože pišmo sapšuje, je wěrne, dofelz je swjate, a swjate je teho dla, dofelz je tak wěrne.

(Potracžowanje.)

Čhto hny psched 30 lětami w franzowskej wójnje nashonił.

Episkop August Wiczas, kubler w Żornohyščach.

(Potracžowanje.)

W Wobučeju stónczi ho našch dołhi maršch. Jědžedymy po želehizy dale. S wysřanjom a swětanjom jědžedymy psches wulki želehny móst. Na hamym puezju, po kotrymž běchmy do Franziowskeje jeli, so jako wróćizimy. W mješce sčožde dostachmy cžoplu jědž. Potom jědžedymy hač do Erfurta. Tam dostachmy rano kšofej. Dopotnja w dšpacizich pschijědžedymy do Wipsta, hdyž wobjed dostachmy. Wórnj wotjědžedymy dale a wokoło ičtyroch pschijědžedymy do mješta Noderana, hdyž i wošow wustupichmy a hdyž hospodu w blisřich wšach dostachmy. Wója kompanija pschijědžedymy do wšy Weinböhla. Schulste dšćerz, hołzy zyle bēle swobolefane, pschijědžedymy nam i wěnzami a wonjeřkami napscheczi. Sčož su ho nad nami cžornymi, masanymi a brodathymi pacholami jara swjehelili, to njewēm. Dostach hospodu pola jeneho žiwoszczerza, kiž mje jara derje wob- starajše. Dostachmy tež darmotnu hořizinu a reje.

Sčož do 9. julija hny tudy wostali a cžakali, hač běše ho zyle sčiske wójsko wokoło Draždžan hromadžilo. Na dnju 9. julija cžebnjedymy dale psches Wistinu, Wilsdruff do wšy Grumbach. Tež tudy dostachmy wot wošady darmotne piwo. Nětko buri bēchu nam hižo napscheczi pschijeli a wšchitke naše czežke tornizy na woiw sřadli. Dyrbiachmy ho nětko na sčechujenje do Draždžan pschijehowaciz. 11. julija rano 1/2 9 hodžim pschicizjechmy do wulkeje jachrody, hdyž ho zyle sčiske wójsko hromadžerše a do cžaha rjadowajše. Tu wohladach tež nětkotrych lužisřich Šerbow, sčož mje jara swjeheli.

W paradnym maršchu cžebnjedymy psches zyle Stare Wěsto, Augustuhovny móst, do Noweho Wěsta hač na Wudyske torhoszczu. Na hřownciz dróhy w Nowym Wěšce po bokach stejachy dobyte

kanony wšchch družinom. Na Wudyskim torhoszczu defilěrowachmy psched Žeho Majestojczu kralom Janom, prynczami a zylim kralowsřim dworom a wšchitłimi generalami. Wot jow cžebnjedymy sčož wróćo psches nomy (Marjiny) móst hač na džiwadłowe torhoszczu. Tam dostachmy kwartěrske billety.

Draždžany bēchu hač nanajstřažnišcho wudebjene i kšorhojemi a pšewami psche wšchu mēru. Pšestre bēše i rōžemi a jelenymi hačožkami posřany. S wotnom mjetachy stajnje swětki a wonjeřcha na naš dele. Tola to wšchitlo njebēše nam napošledu wjazy lubo. Tajsi dołho trajazy maršch w stajnym porjědže a wulkej horzocze po tužnych dróbach jara napina. Wjele wošow do womoty padže, hamo tajzy, kotrymž w zylej wójnje niczo bylo njebē. Wli tež pocža tajta cžorna mroćel psched wozžomaj hracz, tola jenož i wulkej napjatowězu stónczje hač na postajene mēitno dōndžech. Pschicizina teho, so jich teltu swada, bēše, so bēchmy hižo zylty tydžerz wšch mōžne picža pili. Pschi sřadomani wulkeho cžaha, sčož hōžizny dołho trajerše, nadeužedymy jara wjele swatych, tež lužisřich Šerbow, a kōždy nēstajtu bēschu i dnyřata wuczeje. Do bēše sčażenje ja naš, pschetož hižo sčoždžemu wōž njebēchmy i wjetřcha niczo spali, dofelz bēchmy sčož nēhdyž darmotne piwo a reje mēli.

Hdyž bēch swjetoj kwartěrske billet dostał, wotnajach hebi je swjetoju podwysřikom drōžku a dojědžedymy do swjetoje hospody. Duzy po puezju hebi wotwysřich, so budu hebi najpřiedy drařtu wuciziciz, so smyč a najerz a potom so nětko hōžizny lehnycz. Ale i teho niczo njebu. Pschetož bōry pschijědžedymy mōj najstřažni bratr a mōj pschicizel wucizel Wójnač* i Wufez, kotraž bēchaj ho ja mnu doprajachaj. Duž dšćedymy sčož do mješta wot jeneje forczny do druheje. Wječor dostachmy piwo a jědž na ptaczej luzy. Wšchitlo bēše darmo. Žanych pjenies nchtō njeterbajše.

Na našch přeni bataillon bēče jara njelubojne, so dyrbiachmy ho hižo rano 1/2 2 hodžim w Starym Wěšce hromadžowaciz a na dwōrnizch cžahnyč. Wjele wot naš jich pubrachowajše. Tym bēče ho najstřerje pschejara na ptaczej luzy lubilo a pschi tym bēchu i wotjědžemu sčoždžili. Bēše pak tež wjele tajřich pōbla, kiž mōžachy ho lēdama na nahomaj hōžeržerz.

Nano we wosřnich do Žitawy dojědžedymy. Sčož derje bēše mi wokoło wutroby, hdyž po želehizy mmo Wufez jědžedymy a sčož přeni kōž sřowu swjetoju dominiu wohladach, a nasřala mōdre horn, hdyž sčožuch, so bēch sčož w herbsřim kraju. W Žitawje dyrbiachmy tak dołho na dwōrnizch cžakacz, hač njebēchu druhe bataillon našchego polka dojēle, so bēchmy potom hromadže do mješta sčožahnyli. W tym cžahu pak, jako dyrbiachmy jawřeni na dwōrnizch cžakacz, wōchmych se swjetoju podwysřikom, kotrehož dominiu bēše jenož nětko sta krocželow sčožena. Wēch w jeho swjetoj hižo wobthadžal. Talc radoscz a wjeřklojcz, jako hny i wójny pschijědžedymy! Bēše jawerše hnyjaze. Potom pak bēše dobra hořizina. Wokoło jenej sčožerchmy i polnej hdyžbu do mješta hač na torhoszczu, hdyž naš mēšcžanowsta w mjenje zyleho mješta powita. Žitawa bēče runje tak wupřichena a wječor wobhřetlena, sčož Draždžany. Wječor dostachmy piwo a jědž a kōždy 2 hriwnje pjenies wot mješta. Wot spania sčož niczo njebu. Picze a rejanje trajerše zylu nōž, a sčožerše polna swoboda. Hdyž hebi dšćerz na to myřlu, tak wjele bu w tutych pōřednich dnjach wupite, křijene a rejanje, njemōžu wopřichječ, so mōže to cziłowjeł i zyla sčijerz.

Tak bēch bjes diweju njedželow runje lēto wonka w Franziowskej był. Nasřatra wotedah swjetoju drařtu a brōn a popołdnju wot- jědžedymy domoj. Sčiske bēče to doma w Żornohyščach wjeřele a witanje, hdyž ho wšchizy sčož stromi wohladachmy! Wōh bēče mje hnadyje we wójnje sčahowal. Bohu dšak, bēch stónczje dwina, a nětko dšch do swjetoje dšćerz.

Wjele hny nashonił w tutynaj dwēmaj lětomaj. Wosřebje pak hny widžal, takže wulke njebōže je wójna, tak so kraje sapuščja a tak so ibože tyžazorych ludži sčijerz, tak so ludžo psches wójnu sčoža na cžele a dšch. Wōh swarunaj naš psched wójnu!

— K ó n z. —

* Bēče jedny je žadnych ewangelsřich herbsřich wucizerjom, kiž ho na swjetoj herbsři narod dopominaju. Se tež pilnje do herbsřich cžahowizow dopřowal. Bohužel je sčiske wumřel. Czeřerz budž jeho wopominječ!

W njebyu horje!

W njebyu horje schowroniečt nohy
S dżatom radne tšerluchki;
W njebyu nasche spěwy cžahnu,
Hdyž hō dufcha sahori.

W njebyu kōžda hora pīna
Eso kaž wostat seleny;
W njebyu dnchaju wšch sela
Bohu wopor wonjazy.

W njebyu leženiečkam a kwětkam
Zahne wōčžla horje du;
W njebyu horje wjētki schtomow
Zadošezime hladaju.

W njebyu steja s nutnošču
Wēže wšch na hwyatuhach;
W njebyu nabožnišče tšchize
Wolafuja na rowach.

W njebyu je nasch jōžnił junu
Do jōžnoščy t wōtzej stpīl
W je hwojim wumōženym
Njebješ durje wotewrīl.

W njebyu horje, mišy Božo,
S hnadu naš tež t hebi wsmi,
Hdyž po twojej hwyatej woli
Džeit nam pšchindže poščedni!

Wschelake s bliska a s daloka.

— Mjes wučerjeny, kotkiž hū wutorn hwoje pruhowanie wōlbofmanošče w Budyškim wokrješu wobstali, je jedyn Eserb, knjes Lōdnja w Klufichu. Druhi herbsti wučer, knjes Krawz w Bōrtu, hwoje pruhowanie w Budyju čini, doleč je tam tež hwoje prěnje pruhowanie činił.

— S nowa herbstich starščich na to fedžblivych činimny, so hō jutry dwōjna sčestja rjadownja pšchi krajnostawskim seminarje w Budyščinje sariaduje, a so je dobra skladnošč sa Eserbow, hwojich wobdarjenych hynow na Budyški seminar dač. Duž njech hō herbsty starchi w prawym cžahu na to hotuja, so bychmy s dobrej nadžiju do pšchidoda hladadž mōhli, hdyž wěmy, so hō ja nasche herbsti schule herbsty wučerjo na seminarje pšchitotuja.

— Sakski hejm je hō w Draždžanach t wažnym wuradženjam ihromadžił. Schtwōrtk je jōn kral Albert s trōnskej rěču wotewrīl.

— Nasch dobry wotpohlad w cžiste 44, w kotrymž wobžarowachmy, so je dobyčeziska strona pšchi hejmskej wōlbje do saklskeho hejma w Budyškim wokrješu po dočōnczenej wōlbje hiščeje w nēmstich nowinach nowe hjawne wadženje japočžalo, njeje to hwojmjenje namakał, kajtež wōčžachmy, hdyž w sprawnjej myšli t mērej radžachmy. Knjes J. w S. je w poplednich Serb. Nowinach pšchecžowo redaktorej nascheho kopjena nastawł wošjewit, kaž bychmy Esmolowemu wōlbnuemu komitej, s kotrehož je wōn prěni kōčž s njemateho komiteja je hwojim podpismom wustupil, s naschimi hłowami tšchindu činili. Ešto je hō w nowinach do wōlbny pižalo, naš jinač njemōže, pšchetož my hmy wuprajili, so je hō njelubojna swada po dočōnczenej wōlbje japočžala a so to wutrobnje wobžarujemy, doleč to nahladnoščej nascheho herbstiškoho luda schodži. Ešudženje kotrež hmy dla njelubojneho postupowanja mjenowancho wōlbneho komiteja pšchicheli, je njelubojne, a my mamy to pšchewēdženje, io hjes dobreje pšchicžimy njeje. Ešto dyrbi tōn, kiž je we wōlbje pobyl hiščeje nowu swadu japočžecž? Hdyž je wōlba nimo, potom hmy wšcheli, so je jažo mēr w kraju. Tōn wōlbny komitej pak njemōžesche mjelčecž, ale wulki džat do Serb. Nowin a nēmstich nowinow staji, w kotrymž hō hjawne mužomaj porokowasche, so staj čyžy wōlbnych mužow t jlenjenju cžehneho hłowa sawjecz. Hdyž knjes spīščazel w S. N. dołonja piščaz, so s tym njeje druhiu stronu sšchindžil, hō my doždiwacž njemōžimy. Tajki hjawny porok tola cžehny muž na hebi hēdžo wostajecž njemōže. Na to mējesche druha strona pak wotmolwicz, pak njedopotafany porok dla hjawneho franjenja na cžesčej hūdništwu

pšchepodacz. Duž my ani hłowezka na naschim sprawnje imyšlenym hłowje njepšchemēnimy. Esmolowy komitej je po wōlbje njetrebawšchi nowe hjawne wadženje w nēmstich nowinach japočžal. To je je schodu sa nasch herbsti lud, a to drje hō nihdže druhdže w zykaj Saklskej stalo njeje, so tajke njelubojne wurēcžowanie po wōlbje dale mēr tasy, hacž je nufne. My wobžarujemy, so je nasch dobry a sprawnj wotpohlad tajke wuloženje namakał. Esmy najlěpiche we wōčžowaj mēli. S dohom pak hjewimy, so je to nasche poplednje hłowo w hjawnych nowinach a so na dalsche hjawne pižanje njewotmolwimy.

Redaktor.

Biblija mjes herbstim ludom.

S nastawka knjesa fararja rucjerja Zakuba w ewangelisko-lutherskich nowinach wošjewjencho.

(Wotracžowanie.)

II. Rosščerjenje herbstije biblije.

Rosščerjenje je w Hornjej Łužicy stajnje w poměrje t spōdžiwaniu wulke byto, njech nētlo sa mēr u hjerjemy ličžbu herbstich wōhadow abo ličžbu wobydlerjom, po kotrež ličžba ewangelstich hornjołužiskich Eserbow saklski a pruski nēhdže 80.000 wučini a kotraž je w tonym cžahu (1728) wo nēšcha tyžaz wšchidja byla.

Hijo wudawarjo prěnjeje herbstije biblije hwalu, so hō hō biblije derje pšchedawale. Wōšebje hō hwalu, so hwohodna knjeni s Wersdorf, kiž bēšche hjo prjedy wudacž pšalmow podpjeraka, herbsti nowe testamenty (wot Branzela) wšchitlin zyktojam a schulam, tež hūdym ludžom, darnio sa hwoje pjenjehy pšchipotafacž dala.

Wōžno je, so hō hō tež tu a tam pšchipotafanja zyktoje biblije pojdžičho stalo, s najmješčah namataja hō tajke w archivach herbstich farow, tola dopotafacž hō to njeda. Wjele bōle mamy myšli, so je hō zyk wulki naklad prěnjeje herbstije biblije rosščedat, hacž runje wēčeje (njejnata) placžina ništa njebēšche. — To bēšche hōwēdženje sa waženje hwojateho pišma mjes Eserbami a žedženja po njej.

My tudy podamy wšchelake wudawki herbstije hornjo-łužiskeje biblije:

Prěni wudawł 1728. Wo nim je hō hjo porēcžalo.

Druhi wudawł 1742 pšches Jana Bohumera Kūhna, najprjedy diakona, potom fararja w Klufichu. Wōn mjelcž prōžy naloži, ju s pomogu nēkotrych herbstich studentow, a kandidatow pšchelahadč da, doleč pak herbstu rēcž doipotnje njematejsche, njebēdju jeho pšchemēnenja na žane wāščnje stajnje polēpšchenja.

Trečji wudawł 1797 (hdyž njebē pšches 10 lēt Jana biblija wjazny kupicz byla) pšches knihowarja Jana Dietricha Helmercha w Budyščinje. Korrekturu wobstara cand. theol. Wlgał s Budyščina, dokladne pšchelahadnje imyškow Jan Jakub Peczka, diakonus w Kletizach, muž, kotryž mējesche wulku inajomnošč rēcž a bēšche wōšebje w biblij inaty, wōn je hām hwojate pišmo 12 kōčž pšchecžital. Pšches jeho džeto, pšchi kotrymž hō wōn t rosčubje na prěni text saklōžesche, mōže hō tōnle wudawł s prawom revidirowany mjenowacž.

Schtwōrti wudawł 1820. (Prěni wudawł hornjołužiskeje herbstije biblije pšches saklske hlawne biblistke towarštwu w Draždžanach) wobstaranj wot Gaudrija Lubjeniskeho, fararja pšchi Michalskej zyktoji w Budyščinje. Na konferenzu w Herrnhutecž bēchu nēkoti herbsty duchowni wotpōžłancho britijskeho hłowneho biblistkeho towarštwu t pšchinoskeje sa cžičež pohnuti a tōn pšchinosch tēž w prawym cžahu do Draždžan dōndže.

(Wotracžowanie.)

Dalije dobrowolne dary sa wbože armenijske hwyoty:

S Wukeczanskeje wōhadny pšches t. far. Kūbizu:

G. P. i B.	3 hr.
G. P. i M.	1 =
D. i B.	3 =
G. i B.	1 =
Kr. i K.	3 =
G. i W.	3 =
D. i W.	5 =
J. i W.	2 =

Gromadže: 21 hr.

Wōh žohnuj dary a daricželow!

W mjenje wōbich hwyotow praji wutrobnj džat

Wōlcz, redaktor.